

AIDEN THOMAS

HAUTAUSMAAN POJAT

Suomentanut Inka Parpola

Karisto
Hämeenlinna

Englanninkielinen alkuteos *Cemetery Boys*

Text Copyright © 2020 by Aiden Thomas

Published by arrangement with Swoon Reads, an imprint of Feiwel and Friends and
Macmillan Publishing Group, LLC. All rights reserved.

Suomenkielinen laitos © Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-39523-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

*No me llores
porque si lloras
yo peno,
en cambio si tu cantas
yo siempre vivo,
y nunca muero.*

*Älä sure minua.
Jos itket
murehdin vain tuskaasi,
mutta jos itkun sijasta laulat
elän ikuisesti
eikä sieluni kuole koskaan.*

”La Martiniana”, meksikolainen kansanlaulu

YKSI

Yadriel ei oikeastaan syylistynyt luvattomaan tunkeutumiseen, sillä hän oli elänyt hautausmaalla koko ikänsä. Kirkkoon murtautuminen oli silti ilman muuta moraalisesti sopimaton teko.

Mutta mikäli hän aikoi vihdoinkin todistaa olevansa brujo, hänen täytyi suorittaa rituaali Rouva Kuoleman edessä.

Ja kuoleman jumalatar odotti häntä kirkon sisällä.

Kananverellä täytetty musta termospullo tömähteli Yadrielin lannetta vasten, kun hän luikki perheensä pienen, aivan hautausmaan reunalla sijaitsevan kotitalon kuistin yli. Muut seremoniaan tarvittavat esineet olivat repussa. Yadriel ja hänen serkkunsa Maritza hiipivät selät kyyryssä ikkunoiden alta varoen, etteivät tömäyttäneet päitään ikkunalautoihin. Sisällä juhlivien brujien varjot tanssivat kiinni vedetyillä verhoilla. Musiikki ja nauru kantautuivat hautausmaan poikki. Yadriel pysähtyi hetkeksi varjoihin varmistaakseen, että reitti oli selvä, ja sitten hän hyppäsi kuistilta ja lähti liikkeelle. Maritza seurasi aivan hänen perässään. Serkun askelet kajahtelivat Yadrielin askelten tahdissa heidän juostessaan pitkin kivettyjä polkuja ja läpi sadevesilammikoiden.

Yadrielin sydän lepatti rinnassa. Hän pyyhkäisi sormillaan uurnaholvin märkää tiiliseinää etsien samalla katseellaan merkkejä hautausmaalla vahtivuoroa pitävistä brujoista. Miesten vastuulla oli partioida kalmistossa ja pitää huolta, etteivät kuolleiden henget aiheuttaneet ongelmia. Henget muuttuivat malignoiksi vain ani

harvoin, joten brujujen tehtäviin kuului lähinnä varmistaa, ettei kirkkomaan muurien sisäpuolelle luikahtanut ulkopuolisia. Sen lisäksi he kitkivät rikkaruohoja haudoilta ja suorittivat muita yleisluontoisia kunnostustoimenpiteitä.

Yadriel kuuli etäämpää kitaransoittoa ja kiskoi Maritzan mukanaan sarkofagin taakse. Hän kurkisti sen takaa ja näki Felipe Mendezin, joka nojaili hautakiveen vihuelaansa näppäillen ja laulaa hoilotti haikeasti. Felipe oli brujx-yhteisön hautausmaan uudempia asukkeja. Hänen kuolinpäivänsä, hädin tuskin viikon takainen, oli kaiverrettu hänen vieressään olevaan hautakiveen.

Brujxin ei tarvinnut nähdä henkeä tietääkseen, että sellainen oli lähettyvillä. Yhteisön miehet ja naiset aistivat henget kylmänä ilmavireenä tai kutinana mielensä perukoilla. Se oli yksi niistä mahdeista, jotka Rouva Kuolema oli heille suonut. Elämän ja kuoleman mahdit: brujxit kykenivät aistimaan sairautta ja vammoja elävissä ihmisissä sekä näkemään kuolleiden henkiä ja kommunikoidaan heidän kanssaan.

Kyvystä aistia henkien läsnäolo ei ollut suurempaa hyötyä henkiä tulvivalla hautausmaalla. Äkillisten hyytävien tuntemusten sijaan kalmiston läpi vaeltaminen tuntui jatkuvana hyisenä kutinana Yadrielin niskassa.

Felipen läpikuultava ruumis erottui hämärällä hautausmaalla vain vaivoin. Henki näppäili aavemaisen sumuisasti vihuelansa kieliä – soitin oli hänen liekansa, hänen kaikkein tärkein aineellinen omaisuutensa, ja se ankkuroi hänet elävien maahan. Felipe ei ollut aivan vielä valmis siirtymään ajasta ikuisuuteen.

Hän vietti enimmän osan aikaansa soitellen, mikä tietenkin kiinnitti niin elävien kuin kuolleidenkin brujien huomion. Hänen tyttöystävänsä Claribel jahtasi yleisön aina tiehensä, ja pariskunta vietti tuntikausia kalmistossa kahden ikään kuin kuolema ei olisi heitä koskaan erottanutkaan.

Yadriel pyöritteli silmiään. Mikäli häneltä kysyttiin, moinen käytös oli vähän turhan dramaattista. Felipe voisi vähitellen jo

edesmennä, niin että Yadriel saisi vihdoinkin nukkua yönsä keskeytyksettä. Hän ei olisi millään enää jaksanut heräillä Felipen ja Claribelin kiistelyyn, tai mikä pahempaa, Felipen kammottaviin tulkintoihin ”Wonderwallista”.

Brujxit eivät mielellään pakottaneet henkiä siirtymään rajan yli. Jos vainaat olivat rauhallisia eivätkä muuttuneet malignoksi, brujxit jättivät heidät rauhaan. Henki ei kuitenkaan voinut jäädä ikuisiksi ajoiksi elävien maailmaan, sillä hän muuttui lopulta oman itsensä kieroutuneeksi, väkivaltaiseksi versioksi. Elävien maan ja kuolleiden maan rajalle jumiutuminen kulutti henkeä ja rapautti hänen inhimillisyyttään. Ne piirteet, jotka tekivät hengestä ihmisen, hiipuiivat pikkuhiljaa, kunnes brujoilla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin katkaista hengen yhteys liekaansa ja vapauttaa hänet tuonpuoleiseen.

Yadriel viittoi Maritzaa seuraamaan häntä sivupolulle, niin ettei Felipe näkisi heitä. Kun reitti oli selvä, hän nykäisi Maritzaa hihasta ja nyökkäsi. Sitten hän lähti puikkelehtimaan enkeli- ja pyhimyspatsaiden lomassa varoen, ettei reppu jäänyt kiinni patsaiden kurotteleviin sormiin. Kaikkialla hänen ympärillään oli maanpäällisiä sarkofageja ja mausoleumeja, jotka olivat riittävän suuria kokonaisen perheen asuttamiseen. Yadriel oli kävellyt näitä polkuja satoja kertoja ja pystyi suunnistamaan hautojen labyrintissa vaikka unissaan.

Hänen täytyi pysähtyä uudestaan, kun he törmäsivät kahteen pieneen, hippasilla olevaan henkeen. Hullun lailla kikattavat pikkutyötöt jahtasivat toisiaan tummat kiharat ja identtiset mekot hulmuten. Tytöt säntäilivät suoraan läpi pienten hautojen, joiden sisällä oli vainajien tuhkatuina jäänteitä. Linnunpönttömäiset, käsin maalatut haudat kököttivät tiiviinä kullankeltaisina, leiskuvanoransseina, tai vaansinisinä ja merenvihreinä riveinä, ja niiden lasiovet paljastivat sisällä lepäävät saviurnat.

Yadriel kyykisteli piilossa kantapäittänsä varassa. Useimmat ihmiset kauhistuisivat sydänjuuriaan myöten nähdessään kahden kuolleen tytön kirmaavan kalmistossa, mutta Yadriel pelkäsi Ninaa ja Rosaa aivan muista syistä. Tytöt olivat pahamaineisia löppöjä,

jotka hyvinkin saattaisivat mennä kantelemaan Yadrielin isälle. Jos he saivat tietoonsa kiusallisia asioita, he ryhtyivät oitis kiristämään kohdettaan ja altistivat tämän ennennäkemättömälle kidutukselle.

Kuten tuntikausia kestäväälle piiloselle, jossa ei vilunkipeliä kaihdettu. Tyttöset hyödynsivät aineettomia ruumiitaan ja huijasivat estoitta, tai sitten he kylmästi jättivät uhrinsa odottamaan löytämistä löyhkäävän roskasäiliön taakse kuumana Los Angelesin iltapäivänä. Sen kaksikon kanssa ei totisesti kannattanut pelleillä.

Kun tytöt vihdoin juoksivat tiehensä, Yadriel ei haaskannut hetkeäkään vaan ryntäsi kohti heidän lopullista määränpäättään.

He kääntyivät kulman ympäri, ja sitten he jo seisoivat katetun portin edessä. Yadriel kallisti päätään ja katseli kalkkilaastilla rapatuista tiilistä pystytettyä holvikaarta, johon oli kirjoitettu mustalla sanat ”El Jardín Eterno”. Ikuinen puutarha. Kirjaimet olivat haalistuneet, mutta Yadriel tiesi, että hänen Miguel-serkulleen oli jo annettu tehtäväksi uusia teksti ennen muutaman päivän päästä alkavia Día de Muertosin, kuolleiden päivän, juhlallisuuksia. Portin raskas salpalukko piti tunkeilijat tiessään.

Yadrielin isä Enrique oli brujx-yhteisön johtaja, joten avaimet olivat hänen hallussaan. Hän antoi ne vuorollaan vain niiden brujojen käyttöön, joiden tehtäväksi hautausmaan vartiointi oli kunakin yönä annettu. Yadrielille ei avaimia suotu, mikä tarkoitti, että hän sai mennä kirkkoon ainoastaan päivisin tai rituaalien ja juhlien aikana.

”¡Vamonos!” Maritza patisteli kovalla äänellä ja töykkäsi Yadrielia huolellisesti lakatulla kynnellään kylkeen niin lujaa, että hän vavahti. Maritzan lyhyt tuuheha tukka oli tuulentuivertama. Sydämenmuotoisia kasvoja kehystävät pastellinpinkit ja -liilat kiharat kimmahtelivat tummanruskealla iholla. ”Mennään äkkiä sisään, ennen kuin kukaan huomaa!”

Yadriel läiskäisi serkun käden pois. ”Ssh!” hän sähähti.

Maritza ei varoittavista sanoistaan huolimatta näyttänyt pelkäävän vaikeuksia. Itse asiassa hän näytti suorastaan innokkaalta:

tummat silmät olivat innosta selällään, ja tuon pirullisen hymyn Yadriel tunsu liiankin hyvin.

Yadriel hiipi portin vasemmalle puolelle. Viimeisen takorautakalterin ja portin väliset tiilet olivat hapertuneet. Hän viskasi reppunsa muurin yli, kääntyi sitten sivuttain ja hivuttautui sisään aukosta. Kalteri raapaisi kipeästi rintaa, vaikka hänellä olikin paitansa alla polyesteristä ja lycrasta valmistettu puolibinderi. Kirkon pihalle päästyään hän asetteli sitä paremmin, niin etteivät hakaset kaivautuneet kylkeen. Oli ollut vaikeaa löytää sellainen binderi, joka litisti rinnan muttei kuitenkaan kutittanut tai ollut kuristavan tiukka.

Yadriel heivasi repun olaltaan ja kääntyi katsomaan Maritzaa, jolla oli vähän enemmän vaikeuksia. Serkku yritti ujuttautua aukosta ja oli nyt jumissa selkä tiliä vasten ja sääret kalterin kummallakin puolen. Yadriel tunki nyrkin suutaan vasten ja tukahdutti naurunpurskahduksen.

Maritza mulkasi häntä yrittäessään hetkutella peppuaan irti. ”¡Cállate!” hän sähähti ja mätkähti vihdoin läpi. ”Meidän täytyy varmaan ryhtyä etsimään uutta sisäänkäyntiä.” Hän pyyhki likaa farkuiltaan. ”Aletaan olla liian isoja.”

”Takamuksesi alkaa olla liian iso”, Yadriel kiusoitteli. ”Ehkä sinun kannattaisi jättää pastelitot vähemmälle.” Hän virnisti.

”Ja menettää nämä kurvit?” Maritza kysyi ja sively vyötäröään ja lanteitaan. Hän väläytti Yadrielille pisteliään hymyn. ”Kiitti vaan, mutta ennemmin kuolisin.” Hän iski leikillisesti nyrkillä Yadrielin käsivartta ja lähti sitten tepastelemaan kohti kirkkoa.

Yadriel hölkkäsi hänen peräänsä.

Samettikukkien – flores de muertos – rivit reunustivat kivettyä polkua. Korkeat oranssit ja keltaiset kukat nojautuivat toisiinsa kuin kanniset kaverukset. Ne olivat suorastaan räjähtäneet kukkaan Día de Muertosia edeltävien kuukausien aikana. Pudonneet terälehdet täplittivät maata konfettien lailla.

Valkoiseksi maalatussa kirkossa oli terrakottakatto. Suuren, tammisen kaksoisoven kummallakin puolen oli lasimaalausikkuna. Oven

yllä oli puoliympyrän muotoinen syvennys, jossa oli toinen risti. Sen kummallakin puolen roikkui koristeellisessa telineessä rautainen kello.

”Oletko valmis?” Maritza vilkaisi Yadrielia, eikä hänen kasvoillaan näkynyt huolen häivää. Serkku oli niin täpinöissään, että käytännössä tanssahteli varpaisillaan.

Yadrielin sydän jyskytti rajusti, ja jännitys sai vatsan vellomaan.

Hän ja Maritza olivat pienestä pitäen hiiviskelleet iltaisin hautausmaalla. Suojaisa kirkkopiha oli hyvä paikka leikkiä, ja se oli niin lähellä taloa, että he kuuluivat aina, kun lita huhui heitä syömään. Koskaan aiemmin he eivät kuitenkaan olleet luikahtaneet kirkon *sisälle*. Jos hän tekisi tämän, he rikkoisivat vähintään tusinaa brujx-sääntöä ja -perinnettä.

Jos hän tekisi tämän, paluuta ei enää olisi.

Yadriel nyökkäsi jäykästi kädet nyrkkiin puristettuina. ”Tehdään se.”

Hänen niskakarvansa pörhistyivät samalla hetkellä, kun Maritza värähti hänen vieressään.

”Mitä te aiotte tehdä?”

Rähähtävä kysymys säikäytti heidät molemmat. Maritza kavahti taaksepäin, ja Yadrielin oli tartuttava serkkuaan käsivarsista, jotta tämä ei olisi kolkannut häntä kumoon.

Aivan heidän vieressään istui mies pienen persikanvärisen haudan vieressä.

”Ei helvetti, Tito”, Yadriel puuskahti käsi yhä hupparin miehustaa puristaen. ”Säikäytit meidät melkein hengiltä.”

Maritza tuhahti närkästyneenä.

Aina silloin tällöin jopa Yadrielilta ja Maritzalta saattoi jäädä kummitus huomaamatta.

Tito oli lyhyenlätä, pönäkkä mies, jolla oli viininpunainen Venezuelan jalkapallomaajoukkueen paita ja sortsit. Päässä kökötti suuri, kulunut olkihattu. Hän tihrusteli Yadrielia ja Maritzaa sen reunan alta ja kumartui sitten samettiruusujensa puoleen. Tito oli hautausmaan pitkäaikainen puutarhuri.

Tai siis *oli ollut*. Tito oli kuollut neljä vuotta sitten.

Elossa ollessaan Tito oli ollut uskomattoman lahjakas puutarhuri. Hänellä oli ollut tapana toimittaa kukat niin brujxien pitoihin kuin itäisen Los Angelesin tavallisen väen häihin, juhliin ja hautajaisiin. Hän oli aloittanut myymällä kukkia ämpäristä paikallisella kirpparilla ja perustanut lopulta oman kivijalkakauppansa.

Tito oli kuollut nukkuessaan ja hänen ruumiinsa oli saatettu maan poveen, mutta hän oli ilmaantunut takaisin hautausmaalle ja ryhtynyt päättäväisesti huolehtimaan kukista, sillä niin hän oli suurimman osan elämästään tehnyt. Hän oli ilmoittanut Yadrielin isälle, että hänellä oli yhä kukkia hoidettavana eikä hän aikonut luottaa tehtävää kenenkään muun haltuun.

Enrique oli luvannut, että Tito sai jäädä, kunhan pysyi Titona. Yadriel mietti, mahtaisiko isä pystyä vapauttamaan Titon henkeä tuonpuoleiseen vai panisiko puutarhuri jääräpäisesti hanttiin loppuun saakka.

”Mitä te ajattelitte tehdä?” Tito toisti. Kirkosta lankeavassa oranssissa valonkajossa hän näytti kohtalaisen kiinteältä. Hienoisen läpikuultavuuden kuitenkin huomasi, mikäli häntä vertasi hyvinkin aineellisiin puutarhasaksiin, joita hän piteli kädessään. Hengillä oli sumeat reunat, ja he olivat hitusen vähemmän eloisia kuin maailma heidän ympärillään. He näyttivät epätarkalta valokuvalta, jonka värikylläisyyttä oli säädetty pienemmäksi. Jos Yadriel kääntäisi hiukan päätään, Titon hahmo sumenisi ja hiipuisi taustaan.

Yadriel soimasi itseään. Hän alkoi olla sen verran hermona, ettei ollut pystynyt aistimaan Titoa.

”Miksi te ette ole talolla muiden kanssa?” Tito tiukkasi.

”Öö, ajateltiin käväistä kirkossa”, Yadriel sanoi, ja hänen äänensä särkyi kesken lauseen. Hän rykäisi.

Paksun kulmakarvan kohoaminen teki selväksi, ettei Titoa niin vain huijattu.

”Menen vain tarkistamaan, että siellä on yksiä varusteita, tiedät varmaan.” Yadriel kohautti harteitaan. ”Tarkistan, että kaikki on... valmiina.”

Kuului suhahdus, kun Titon sakset katkaisivat nuupahtaneen samettikukan varren.

Maritza töykkäsi Yadrielia kylkeen ja kallisti merkitsevästi päätään.

”Ai niin!” Yadriel heilautti repun selästään ja kaiveli sitä. Hän kaivoi esiin valkoisen pyyhemytyn. ”Meillä on tuliaisia!”

Felipellä oli tyttöystävänsä eikä häntä kiinnostanut, mitä Yadriellilla ja Maritzalla oli mielessään. Ninan ja Rosankin ohi oli suhteellisen helppo livahtaa, mutta Tito oli riskitekijä. Tito oli ollut Yadrielin isän hyvä ystävä, eikä hän sietänyt hölynpölyä.

Mutta herkut saivat hänet usein katsomaan toiseen suuntaan.

”Lita on vasta leiponut ne – ovat vielä lämpimiä!” Yadriel availi pyyhettä, jonka sisuksista paljastui concha. Herkullisessa leivonnaisessa oli mureneva kuori, ja se näytti näkinkengältä. ”Toin sinulle vihreän, suosikkisi!” Yadrielin surkeat valheet eivät vakuuttaneet Titoa, mutta pan dulce saattoi vielä saada hänen mielensä muuttumaan.

Tito huitaisi vähättelevästi kättään. ”Ei minua kiinnosta, mitä te kaksi buscapleitoa puuhaatte”, hän murahti.

Maritza henkäisi ja painoi kätensä dramaattisesti rintaansa vasten. ”Mekö? Me emme ikimaailmassa –!”

Yadriel tyrkkäsi Maritzaa saadakseen tämän vaikenemaan. Eivät he mitään häiriköitä olleet, varsinkaan verrattuna joihinkin muihin nuorempiin brujxeihin, mutta hän tiesi, että liallinen viattomuus ei uppoaisi Titoon.

Onneksi Tito näytti haluavan päästä heistä eroon. ”Pa’ fuera”, hän hätisteli. ”Mutta jättäkää cempasúchitlit rauhaan.”

Yadrielia ei tarvinnut kahdesti käskää. Hän tarttui Maritzan käsivarteen ja astui kohti kirkkoa.

”Jättäkää concha tänne”, Tito lisäsi.

Yadriel asetti leivoksen persikanvärisen haudan päälle, ja Tito jatkoi samettikukkien trimmaamista.

Yadriel ryntäsi kirkon portaille Maritza kintereillään. Hän työnsi lujaa, ja raskas tuplaovi heilahti narahtaen auki.

Yadriel ja Maritza hiipivät kirkon käytävällä. Sisustus oli yksinkertainen. Toisin kuin normaalissa kirkossa, tässä herranhuoneessa ei ollut monia penkkirivejä. Takaosassa ei itse asiassa ollut lainkaan istuimia. Kun brujxit kokoontuivat seremonioihin ja rituaaleihin, he asettuivat seisomaan suuriin kehiin avoimessa tilassa. Kuorissa oli kolme korkeaa ikkunaa, ja päiväsaikaan Kalifornian aurinko suodattui sisään niiden värikkäistä, koristeellisista lasimaalauksista. Pääalttaria koristivat kymmenet sytyttämättömät kynttilät.

Seinän puolivälissä oli uloke, jolla seisoj pyhän jumalattaren patsas. Tämä diosa oli antanut brujxeille heidän mahtinsa tuhansia vuosia sitten, kun jumalat ja hirviöt vielä vaelsivat Latinalaisen Amerikan ja Karibian mailla: Rouva Kuolema.

Luuranko oli veistetty valkeasta kivistä. Musta maali korosti luisten sormien uurteita, hampaat paljastavaa hymyä ja tyhjiä silmäkuoppia. Rouva Kuolemalla oli perinteinen valkoinen pitsireunusteinen huipil-pusero ja röyhelöhame. Päälaelle oli asetettu olkapäille lankeava huntu. Puseron kaulukseen ja hunnun helmaan oli kirjottu kultalangalla siroja kukkasia. Luisissa käsissä lepäsi kimpullinen Titon vasta leikkaamia samettikukkia.

Hänellä oli monta nimeä ja iteraatiota – Santa Muerte, la Huesuda, Varjojen Rouva, Mictecacihuatl. Kulttuurista ja kielestä riippumatta kukin representaatio pohjautui samaan alkulähteeseen. Kaikkein eniten tässä maailmassa Yadriel halusi Rouva Kuoleman siunauksen, oman portajensa ja luvan palvella jumalatartaan. Hän halusi olla kuten muut brujot, löytää kadonneita henkiä ja auttaa heitä siirtymään tuonpuoleiseen. Hän halusi tulla määrätyn koko yön kestäväälle, ikävyyttävälle hautausmaavuorolle. Helkkari, hän kitkisi tuntikausia rikkaruohoja ja maalaisi hautoja, jos se tarkoittaisi, että hänen väkensä hyväksyisi hänet brujoksi.

Kun Yadriel lähestyi Rouva Kuolemaa halussaan palvella tätä, hän mietti kaikkia niitä brujx-sukupolvia, jotka olivat käyneet läpi oman quinces-seremoniansa tässä samaisessa kirkossa. Miehiä ja naisia, jotka olivat saapuneet Yhdysvaltoihin joka puolelta eteläistä

Amerikkaa – Meksikosta ja Kuubasta, Puerto Ricosta ja Kolumbiasta, Hondurasista ja Haitista, heidän joukossaan muinaisten inkojen, asteekkien ja mayojen jälkeläisiä – ja joille kaikille oli suotu ikaikaisten jumalten mahti. He edustivat kauniin sävykkäitä, eläväisiä kulttuureita, jotka yhdessä tekivät tästä yhteisöstä kokonaisen.

Kun brujx-nuoret täyttivät viisitoista, heidät esiteltiin Rouva Kuolemalle, joka antoi heille siunauksensa ja satoi heidän magiansa heidän valitsemaansa välittäjään, portajeen. Naisten portaje oli usein rukousnauha eli ruusukko, joka oli alkuun ollut seremoniallinen kaulakoru ja jonka merkitys oli muuttunut katolilaisuuden saatua jalansijaa Latinalaisessa Amerikassa. Se oli vaatimaton koru, josta roikuvassa amulettissa saattoi säilyttää pientä määrää uhrieläimen verta. Krusifiksi oli yleisin amuletti, mutta joskus brujan ruusukossa roikkui pyhä sydän tai Rouva Kuoleman pienoispatsas.

Miesten portajet olivat usein jonkinlaisia tikareita, sillä veistä tarvittiin katkaisemaan kultainen säie, joka satoi hengen sen maalliseen liekaan. Tuon siteen katkaisemalla brujot pystyivät vapauttamaan henget tuonpuoleiseen.

Oman portajen saaminen oli tärkeä siirtymäriitti jokaiselle brujx-nuorelle.

Kaikille paitsi Yadrielille.

Hänen quinces-rituaaliaan oli siirretty loputtomiin. Hän oli täyttänyt heinäkuussa kuusitoista, ja hän oli väsynyt odottamaan.

Voidakseen näyttää perheelleen mitä oli, *kuka* oli, Yadrielin oli käytävä läpi oma quinces-seremoniansa – joko perheen siunauksella tai ilman. Isä ja muut brujxit eivät olleet antaneet hänelle muuta vaihtoehtoa.

Hiki norui Yadrielin selkäpiissä ja sai hänet värähtämään. Ilma tuntui latautuneelta, aivan kuin maa hänen jalkojensa alla olisi humissut energiasta. Nyt tai ei koskaan.

Hän polvistui kuoleman jumalattaren eteen ja otti esiin rituaalissa vaadittavat tarvikkeet. Hän asetti neljä rukouskynttilää maahan timantin muotoon edustamaan neljää tuulta. Niiden keskelle tuli

savikulho edustamaan maata. Yadriel oli näpistänyt minipullon Cabrito-tequilaa yhdestä niistä lukuisista rasioista, joihin yhteisön jäsenet olivat keränneet tykötarpeita kuolleiden päivän alttareita varten. Hän sai pienen haparoinnin jälkeen korkin irti ja kaatoi nesteen kulhoon. Haju kirvelsi nenää. Kulhon viereen hän asetti pienen rasiallisen suolaa.

Hän kaivoi farkkujen takataskusta tulitikkurasian. Liekki väräh-teli, kun hän sytytti kynttilät. Niiden väräjävät valot saivat kuoleman jumalattaren hunnun kultakirjailun hehkumaan.

Ilma, maa, tuuli ja tuli. Pohjoinen, etelä, itä ja länsi. Kaikkia elementtejä tarvittiin Rouva Kuoleman kutsumiseen.

Viimeinen ainesosa oli veri.

Rouvan Kuoleman kutsuminen vaati veriuhrin. Veri oli lahjoista väkevin, sillä se piti sisällään elämän. Jos Rouva Kuolemalle antoi vertaan, antoi hänelle samalla osan maallista kehoaan ja sieluaan. Lahja oli niin väkevä, että ihmisverta saattoi uhrata vain muutaman tipan: muutoin uhrilahja valutti brujxista hänen elinvoimansa, mikä johti varmaan kuolemaan.

Brujxin odotettiin uhraavan omaa vertaan vain kahdessa rituaalissa. Kun brujx-lapsi syntyi, hänen korvalehtensä rei'itettiin ja niistä laskettiin neulankärjellinen verta. Tämän uhrilahjan myötä lapsi sai kyvyn kuulla kuolleiden henget. Yadrielin korvat oli punchattu, ja niissä oli mustat muoviplugit. Hän osoitti mielellään kunnioitustaan muinaisille brujxeille, jotka olivat venyttäneet korvalehtiään aina vain suuremmilla kiekkoilla, jotka oli valmistettu pyhistä kivistä, kuten obsidiaanista tai jadesta. Vuosien varrella hänen omat korva-lehtensä olivat venyneet suunnilleen pienen kolikon kokoisiksi.

Tämä lisäksi brujxit käyttivät omaa vertaan uhrilahjana ainoas-taan quinces-seremoniassa. Uhrilahja valutettiin kielestä, jotta he saattoivat puhua diosalle, Rouva Kuolemalle, ja pyytää tältä siu-nausta ja suojelusta.

Tämä viilto tehtiin portajella.

Maritza kaivoi repustaan kangasmytyn ja ojensi sen Yadrielille.

”Sen tekemiseen meni monta viikkoa”, hän sanoi, kun Yadiel avasi narun. ”Poltin itseni varmaan kahdeksan kertaa ja melkein viilsin sormeni irti, mutta nykyään isä ei enää yritä estää minua menemästä ahjolle.” Hän kohautti rennosti olkapäitään, selkä suorassa, ja hänen suupielissään karehti ylpeä hymy. Yadiel tiesi, että portajen takominen oli serkulle iso juttu.

Maritzan perhe oli takonut miesten aseita vuosikymmenien ajan. Hänen isänsä oli oppinut ammatin Haitissa, ja Maritza puolestaan halusi ehdottomasti oppia sen häneltä. Veitset koskettivat verta vasta pojan quinces-seremoniassa, joten Maritza saattoi edelleen kuulua yhteisöön vaarantamatta omia moraalikäsitteisiään. Äidin mielestä seppä ei ollut säädyllinen ammatti tytölle, mutta kun Maritza sai jotakin päähänsä, häntä oli täysin mahdotonta saada muuttamaan mieltään.

”Tämä on sitten ihan toista maata kuin Diegon naurettavan pramea veitsi”, hän sanoi silmiään pyöritellen, viitaten Yadielin isoveljeen.

Yadiel avasi kangaskäärön ja paljasti sen sisällä lepäävän tikarin. ”Vau”, hän henkäisi.

”Se on käytännöllinen”, Maritza selitti hänen olkansa yli.

”Se on *makee*”, Yadiel korjasi ja hymyili niin, että posket olivat revetä.

Maritza säteili.

Tikari oli Yadielin kyynärvarren mittainen, ja siinä oli suora terä ja väistin, joka kaareutui viiston s-kirjaimen lailla. Kauniisti kiillotettuun puiseen kahvaan oli maalattu Rouva Kuoleman kuva. Yadiel piteli tikaria kädessään. Se tuntui vahvalta ja luottamusta herättävältä. Hän kuljetti peukaloaan kuoleman jumalattaresta säteilevillä ohuilla, kultamaalilla maalatuilla viivoilla tuntien sormensa alla jokaisen monimutkaisen siveltimenvedon.

Tämä oli hänen tikarinsa. Hänen portajensa.

Yadielillä oli kaikki, mitä hän tarvitsi. Jäljellä oli enää vain rituaali.

Hän oli valmis. Hän oli päättänyt esittäytyä Rouva Kuolemalle, hyväksyvätpä muut sen tai eivät. Siitä huolimatta hän epäröi. Hän puristi portajeaan ja tuijotti jumalatarta alahuultaan jäytäen. Epäily alkoi kalvaa häntä.

”Hei.”

Yadriel hätkähti, kun Maritza asetti vakaan käden hänen olkapäälleen. Serkun ruskeissa silmissä oli kiihkeä katse, kun hän tuijotti Yadrielia.

”Minä vain –” Yadriel selvitti kurkkuaan ja vilkuili ympärilleen. Maritzan kulmat kurtistuivat huolesta.

Quinces oli brujxin elämän tärkein päivä. Isän, veljen ja abuelan olisi pitänyt seistä Yadrielin rinnalla. Yadriel polvistui kovalle kivilattialle tuntien itsensä musertavan tyhjäksi. Kirkossa oli niin hiljaista, että hän kuuli levottomasti lepattavien kynttilänliekkien rätinän. Yadriel tunsu itsensä pieneksi ja yksinäiseksi Rouva Kuoleman onttojen silmien alla.

”Entä jos – entä jos se ei toimi?” hän kysyi. Hänen äänensä oli pelkkä kuiskaus, mutta silti se kajahteli tyhjässä kirkossa. Hänen sydäntään pakotti. ”Entä jos hän torjuu minut?”

”Escúchame.” Maritza puristi hänen olkapäitään kehottaen häntä kuuntelemaan. ”Sinä teet tämän, okei?”

Yadriel nyökkäsi ja kostutti kuivat huulensa.

”Sinä tiedät kuka olet, *minä* tiedän kuka sinä olet, ja jumalattaremmekin tietää sen.” Hänen sanoistaan kaikui raivokas vakaumus. ”Muut haistakoot paskan!” Maritza virnisti hänelle. ”Muista, miksi teemme tämän.”

Yadriel terästäytyi ja uutti ääneensä niin paljon rohkeutta kuin pystyi. ”Jotta he näkevät, että olen brujo.”

”No joo, mutta sen lisäksi.”

”Vittuilun vuoksi?” Yadriel veikkasi.

”Vittuilunpa hyvinkin!” Maritza komppasi innokkaasti. ”Heuntevat itsensä hemmetin tyhmiksi, kun näytät heille. Ja minä haluan, että sinä nautit siitä hetkestä, Yads! Todella” – hän veti syvään hen-

keä nenänsä kautta ja painoi kädet rintaansa vasten – ”nautit siitä, kun saat osoittaa heille, miten väärässä he olivat! Ja se on makea, makea voitto!”

Nauru pulpahteli Yadrielin kurkussa.

Maritza hymyili. ”Tehdään se, brujo.”

Yadriel tunsi, miten pötkö hymy palasi hänen kasvoilleen.

”Kunhan vain et mokaa ja pakota diosaa polttamaan sinua salamalla tai jotain, jooko?” Maritza sanoi ja perääntyi pari askelta. ”En jaksa kantaa mustan lampaan taakkaa omin voimin.”

Yadriel oli transsukupuolinen ja homo, minkä vuoksi hän oli ansainnut brujxien johtajamustanlampaan arvonimen. Jos rehellisiä oltiin, yhteisön oli ollut paljon helpompi hyväksyä homous, mutta vain siksi, että he pitivät Yadrielin mieltymystä poikiin heteroseksuaalisuutena.

Maritza oli ansainnut oman tittelinsä ryhtymällä yhteisön ai-noaksi vegaaniksi. Hän oli vuotta Yadrielia nuorempi ja käynyt läpi oman quinces-seremoniansa täytettyään viisitoista aiemmin sinä vuonna, mutta hän kieltäytyi parantamasta, koska siihen tarvittiin eläimen verta. Yksi Yadrielin varhaisimmista muistoista liittyi Maritzan lohduttomaan itkuun. Hänen äitinsä oli käyttänyt sian verta erään lapsen murtuneen jalan parantamiseen. Maritza oli jo varhain päättänyt, ettei halunnut olla missään tekemisissä parantamisen kanssa, jos se tarkoitti toisen elävän olennon vahingoittamista.

Yadriel näki kirkon hämärässä valossa serkun kaulassa roikkuvan portajen – ruusukvartsista tehdyn rukousnauhan, joka päättyi hopearistiin. Ristiin kätkeyty astia oli kuitenkin tyhjillään. Maritza selitti, että vaikka hän kieltäytyikin käyttämästä voimiaan, hän kunnioitti siitä huolimatta diosaa ja esivanhempiaan.

Yadriel ihaili serkun vakaumusta, mutta se myös turhautti häntä. Hän itse halusi vain tulla hyväksytyksi – saada oman portajensa ja tulla kohdelluksi kuin kuka hyvänsä brujo, velvollisuuksineen päivineen. Maritzalle puolestaan oli tarjottu kaikkia brujxin oikeuksia, mutta hän oli torjunut ne.

”No niin, prisa!” Maritza patisti ja huitoi kärsimättömänä kättään.

Yadriel veti syvään ja tasaannuttavasti henkeä.

Hän puristi termospulloa lujemmin. Metallituntui viileältä hikiä kämmeniä vasten, kun hän puhalsi ilmaa yhteen puristettujen huultensa raosta. Hänellä oli jo määrätietoisempi olo.

Yadriel avasi korkin ja kaatoi kananveren kulhoon. Maritza ansaitsi pisteet siitä, miten hyvin onnistui kätkemään inhonsa.

Kun syvänpunainen neste sekoittui tequilaan, kirkkoon tulvahti tuulenpuuska. Kynttilänliekit alkoivat lepattaa. Kirkkosalin ilma tuntui sakealta, aivan kuin tila olisi täynnään ihmisiä, vaikka Yadrielia ja Maritzaa lukuun ottamatta se oli aivan tyhjillään.

Adrenaliini kohisi Yadrielin suonissa, ja kiihtymys sai hänen kätensä vapisemaan. Kun hän puhui, hän yritti parhaansa mukaan pitää äänensä vakaana ja matalana.

”Santísima Santa Muerte, te pido tu bendición”, Yadriel sanoi ja kutsui kuoleman jumalatarta pyytäkseen tältä siunausta.

Tuulenvire pyyhkäisi hänen kasvojaan ja tuntui harovan hänen hiuksiaan. Liekit värisivät, ja Rouva Kuoleman patsas tuntui äkkiä elävältä. Jumalatar ei liikkunut tai muuttanut muotoaan, mutta Yadriel tunsu, miten jokin siirtyi häntä kohti.

Hän sytytti tulitikun ja pudotti sen kulhoon. Neste leimahti liekkeihin. ”Prometo proteger a los vivos y guiar a los muertos”, Yadriel sanoi ja vannoi huolehtivansa omalta osaltaan brujojen velvollisuuksista, suojelevansa eläviä ja johdattavansa kuolleita. Hänen kätensä vapisivat, ja hän puristi portajeaan lujempaa.

”Esta es mi sangre, derramada por ti.” Yadriel piteli tikaria, avasi suunsa ja painoi terää vasten kieltään, kunnes se rikkoi ihon. Hän vavahti ja kohotti portajen eteensä. Terän reunalla kimmelsi ohut punainen viiva liekkien lämpimässä kajossa.

Hän piteli tikaria palavan kulhon yllä. Heti, kun lieskat nuolivat terästä, veri sihahti ja kynttilät alkoivat leimuta kuin soihdut, liekit korkeina ja vahvoina. Yadriel siristi silmiään, kun tulikuuma hehku poltteli hänen kasvojaan.

Hän poisti portajen liekeistä ja lausui viimeiset sanat.

”Con un beso, te prometo mi devoción”, hän mumisi ja nuolaisi huuliaan. Hän tasapainotteli kahvaa kämmenellään ja painoi suudelmaan kuoleman jumalattaren kuvan päälle.

Kultainen valo kimmelsi veitsen terällä ja kiiri kahvaa pitkin hänen käteensä. Hänen ihonsa hehkui, kun valo sinkosi sormien kautta hänen käsivarrelleen. Se kulki hänen säärillään ja kääriytyi varpaiden ympärille. Yadriel värähti, ja kiihtymys salpasi hänen henkensä.

Takeasti sykähtelevä magia katosi kirkosta yhtä nopeasti kuin oli saanut alkunsa. Kynttilöiden liekit sammuiivat itsestään samalla hetkellä. Ilma jäähmettyi. Yadriel veti hupparinsa hihan ylös ja tuijotti pelonsekaisen kunnioituksen vallassa käsivarttaan. Kultainen valo alkoi hiipua jättämättä minkäänlaista merkkiä hänen ruskeaan ihoonsa.

Hän tuijotti Rouva Kuolemaa. ”Voi jumalauta”, Yadriel henkäisi ja painoi kätensä poskilleen.

”Voi jumalauta!” hän toisti. ”Se toimi!” Hän kokeili rintaansa ja tunsu sydämensä jyrisevän sykkeen kämmentään vasten. Hän nytkähti Maritzan suuntaan saadakseen vahvistusta käsitykselleen. ”Toimiko – toimiko se?”

Kulhossa roihuavat liekit heijastuivat Maritzan silmistä, ja serkun kasvoilla oli leveä hymy. ”On vain yksi keino selvittää asia.”

Nauru kupli Yadrielin kurkussa. Hän oli puolipökerryksissä helpotuksesta ja adrenaliinikuohusta. ”Selvä.”

Jos kuoleman jumalatar oli siunannut häntä ja suonut hänelle brujien mahdin, hänen pitäisi pystyä kutsumaan luokseen kadonnut sielu. Jos hän pystyisi kutsumaan hengen ja vapauttamaan sen tuonpuoleiseen, hän voisi vihdoinkin todistaa kaikille – brujseille, perheelleen ja isälleen – kuka hän oli. He näkisivät hänet vihdoinkin hänenä itsenään. Poikana ja brujona.

Yadriel nousi pystyyn ja painoi portajen varovasti rintaansa vasten. Hän nuolaisi huuliaan ja maistoi viimeisen veripisaran. Kieltä

kirveli, mutta viilto oli pieni. Siihen sattui suunnilleen yhtä paljon kuin silloin, kun hän oli yrittänyt juoda kiehuvan kuumaa café de ollaa.

Maritza ryhtyi keräämään kynttilöitä pysytellen näyttävästi erossa liekehtivästä verikulhosta, ja Yadriel lähestyi Rouva Kuoleman patsasta. Hän oli vain vähän päälle 150-senttinen, joten hänen oli kurotettava kaulaansa nähdäkseen alkovissaan seisova jumalatar.

Hän toivoi, että olisi voinut puhua Rouvalle. Näkikö jumalatar hänet sinä ihmisenä, joka hän todella oli? Näkikö hän sen, mitä Yadrielin perhe ei nähnyt? Vuosiin kukaan ei Maritzaa lukuun ottamatta ollut ymmärtänyt häntä. Kun hän vihdoin, kolme vuotta sitten, oli kertonut olevansa trans, serkku ei ollut silmäänsä räpäyttänyt. *Ay, vihdoinkin!* Maritza oli sanonut, vimmastuneena mutta hymyillen. *Mietinkin, että jotain oli meneillään. Odotin vain, että saisit sen kakaistua suustasi!*

Koko tämän ajan Maritza oli ollut hänen luotettava salaisuu-denkantajansa. Serkku oli käyttänyt Yadrielista sulavasti oikeita pronomineja heidän ollessaan kahden ja entisiä muitten seurassa aina siihen saakka, kunnes Yadriel oli kokenut olevansa valmis.

Hänellä kesti kokonainen vuosi kerätä rohkeutta ja tulla ulos kaapista perheelleen. Hän oli ollut neljäntoista, eikä se ollut mennyt läheskään niin hyvin kuin hän oli toivonut, ja yhä edelleen hän joutui jatkuvasti kamppailemaan saadakseen perheenjäsenensä ja muut brujxit käyttämään oikeita pronomineja ja kutsumaan häntä oikealla nimellä.

Maritzan lisäksi Yadrielin äiti Camila oli tukenut häntä parhaansa mukaan. Vanhoista tavoista oli ollut vaikea päästä eroon, mutta Camila oli oppinut yllättävän nopeasti. Äiti oli jopa ottanut tehtäväkseen korjata ihmisiä lempeästi, niin ettei Yadrielin tarvinnut aina tehdä sitä. Jatkuva korjailu tuntui raskaalta, sillä pieniä välikoh- tauksia sattui jatkuvasti, mutta äiti auttoi häntä jakamaan taakan.

Kun Yadriel tunsi olonsa poikkeuksellisen lannistuneeksi joudut- tuaan taistelemaan oikeudestaan olla oma itsensä – joko koulussa tai

yhteisössä – äiti istutti hänet viereensä sohvalle. Hän veti Yadrielin tiukasti itseään vasten, ja Yadriel lepuutti päätään hänen olkapäätään vasten. Äiti tuoksui neilikalta ja kanelilta, aivan kuin hän olisi juuri valmistanut torta bejaranaa. Hän silitti Yadrielin tukkaa ja hymisi: *mijo, oma Yadrielini*, maanitellen tuskaa laantumaan vaimeaksi säryksi, joka ei kuitenkaan koskaan kadonnut kokonaan.

Mutta nyt äiti oli ollut jo melkein vuoden poissa.

Yadriel niiskaisi ja pyyhkäisi nenäänsä nyrkillään. Kurkkua poltteli.

Tämä olisi ensimmäinen äidin kuoleman jälkeinen Día de Muertos. Kun lokakuun viimeisen päivän keskiyö koittaisi, kirkonkellot kumisisivat ja toivottaisivat edesmenneiden brujien sielut takaisin hautuumaalle. Silloin, kahden päivän ajan, Yadriel saisi taas olla äidin kanssa.

Hän näyttäisi äidille, että oli *oikea* brujo. Poika, josta äiti voisi olla ylpeä. Yadriel suorittaisi samat tehtävät, joita hänen isänsä ja isänsä isä suorittivat Rouva Kuoleman lapsina. Hän näyttäisi kaikille, kuka hän todellisuudessa oli.

”Tule jo, brujo”, Maritza huikkasi lempeästi ja huitoi Yadrielia luokseen. ”Meidän on paras häipyä ennen kuin joku löytää meidät täältä.”

Yadriel kääntyi ja virnisti.

Brujo.

Hän oli aikeissa kumartua poimimaan kulhon maasta, kun hänen niskakarvansa äkkiä nousivat pystyyn. Hän jäähmettyi ja katsoi Maritzaa, joka hänkin oli pysähtynyt kesken askelen.

Jokin oli pielessä.

”Tunsitko sinä tuon?” Yadriel kysyi. Jopa kuiskaus kuulosti liian lujalta tyhjässä kirkossa.

Maritza nyökkäsi. ”Mitä se on?”

Yadriel pudisti päätään. Tunne muistutti lähellä olevan hengen aistimista, muttei ihan. Hän ei ollut koskaan ennen tuntenut mitään näin väkevää. Selittämätön kauhuntunne velloi hänen vatsassaan.

Hän näki Maritzan värähtävän, ja hänen omaa selkäpiitään karmi.

Yhden sydämenlyönnin ajan kirkossa vallitsi kumiseva tyhjiys. Sitten korventava kipu vihloi Yadrielin rintaa.

Hän ulvaisi, ja tuska pakotti hänet polvilleen.

Maritza kaatui maahan tukahtuneesti huutaen.

Kipu oli sietämätön. Yadriel haukkoi henkeään ja piteli rintaansa. Hänen silmänsä vettyivät, ja hän näki enää sumeasti yllään häilyvän Rouva Kuoleman patsaan.

Juuri, kun hän alkoi pelätä, että kipu tekisi hänestä selvän, se loppui.

Kireys katosi Yadrielin lihaksista, käsivarret ja sääret valahtivat veteliksi ja samalla nääntymyksestä raskaiksi. Iho oli hien peitossa. Hän haukkoi henkeä kauttaaltaan vavisten ja painoi rintaansa sydämen yläpuolelta siitä, missä sykkivä kipu hitaasti hiipui vaimeaksi jomotukseksi. Maritza oli polvillaan lattialla ja painoi hänkin rintaansa. Serkun iho oli tuhkanharmaa ja nihkeän hikikalvon peitossa.

He tuijottivat toisiaan yrittäen saada henkensä kulkemaan. He eivät sanoneet sanaakaan. He tiesivät, mitä se merkitsi. He tunsivat sen luissaan.

Miguel oli poissa. Yksi heidän omistaan oli kuollut.

KAKSI

”**M**itä tapahtui? Mitä *helvettiä* äsken tapahtui?” Maritza lähätti Yadrielin rinnalla heidän juostessaan kalmiston poikki. Serkku toisteli sanoja kuin piinaavaa mantraa. Yadriel ei ollut koskaan ennen nähnyt Maritzaa noin järkyttyneenä, ja se pahensi tilannetta entisestään. Yleensä Yadriel oli se, joka panikoi tiukassa paikassa, ja Maritza vain löi kaiken leikiksi. Mutta nyt ei ollut naurun paikka.

Titoa ei näkynyt missään. Yadriel kuuli kiihtyneitä ääniä haukausmaan toiselta puolelta. He juoksivat parin hämmentyneen näköisen hengen ohitse.

”Mitä täällä tapahtuu?” Felipe huikkasi heille ja puristi levottomana vihuelansa kaulaa heidän juostessaan ohi.

”En tiedä!” Muuta Yadriel ei osannut sanoa.

Brujxit olivat niin tiukasti sidoksissa elämään ja kuolemaan, henkiin ja eläviin, että kun yksi heidän omistaan kuoli, he kaikki tunsivat sen.

Yadriel oli ollut viiden, kun oli kokenut sen ensimmäisen kerran. Hän oli herännyt keskellä yötä, ikään kuin painajaisesta, ja hänen mielessään oli ollut vain yksi ajatus: abuelito. Hän oli noussut sängystä ja hiipinyt isovanhempiensa huoneeseen, jossa abuelito oli maannut liikkumattomana. Abuelito oli istunut vaarin vieressä, pidellyt tätä tiukasti kädestä ja kuiskuttanut rukouksia vaarin korvaan kyynelet ryppyisillä poskilla virraten.

Isä oli seisonut toisella puolella Diego kainalossaan. Isän ilme oli

ollut tyyni ja mietteliäs, tummista silmistä oli huokunut syvä suru. Äiti oli halannut Yadrielia ja hieronut lempeästi hänen selkäänsä, kun he jättivät vaarille jäähyväiset.

Abuelito oli kuollut nukkuessaan. Kuolema oli ollut lempeä ja kivuton. Yadriel oli vain herännyt äkilliseen menetyksen tunteeseen, joka oli tuntunut samalta kuin vatsalle olisi tiputettu kylmää vettä.

Mutta tämä oli aivan erilaista. Miguel ei ollut poistunut lempeästi tästä maailmasta.

Tässä täytyi olla jokin virhe. Tässä ei ollut järkeä. Vaikka Yadriel olikin tuntenut sen, vaikka hän tiesi täsmälleen, mitä se merkitsi, Miguel ei mitenkään voinut olla *kuollut*.

Miguel oli Yadrielin serkku ja vain kahdenkymmenenkahdeksan ikäinen. Yadriel oli nähnyt hänet aiemmin illalla, kun hän oli poikennut talolle herkuttelemaan litan conchilla ennen yövuoron aloittamista.

Oliko tapahtunut onnettomuus? Ehkä Miguel oli poistunut hautumaalta ja jäänyt auton alle? Ei kai hän mitenkään ollut voinut *hautausmaalla* kuolla?

Heidän piti päästä äkkiä kotiin ja selvittää, miksi Miguelilta oli riistetty henki niin väkivaltaisesti.

Maritzalla oli pitemmät sääret kuin Yadrielilla, ja binderi kiristi niin pahasti kylkiluita, että hänen oli vaikea pysytellä perässä. Repuun työnnetty portaje tuntui erityisen raskaalta.

He kääntyivät kulmasta ja törmäsivät kaaokseen. Kovia ääniä. Sisään ja ulos säntäileviä ihmisiä. Varjot liikkuivat edestakaisin verhojen takana.

Maritza riuhtaisi kanaverkkoaidan portin auki ja ryntäsi kuistin portaat Yadriel perässään. Joku melkein kolkkasi Yadrielin kumoon syöksyessään ulko-ovesta, mutta hän onnistui työntymään sisään.

Yadrielin kotitalo oli muutenkin melko pieni, ja Día de Muertosia edeltävinä viikkoina ”tupaten täynnä” oli tavattoman vähättelevä ilmaus. Jokainen nurkka oli ahdettu täyteen jotakin tulevissa juhlallisuuksissa tarvittavaa. Kuluneella nahkasohvalla oli huteria